

PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a gynhaliwyd yn SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN A THRWY GYNHADLEDD FIDEO., Dydd Mercher, 27 Gorffennaf 2022 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Ellie Chard, Merfyn Parry a/ac Elfed Williams

Aelod Lleyg - Paul Whitham, Nigel Rudd a Dave Stewart

Aelodau Cabinet - Y Cynghorydd Gwyneth Ellis – Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol.

HEFYD YN BRESENNOL

Pennaeth y Gyfraith, Gwasanaethau AD a Democrataidd - Swyddog Monitro (GW), Pennaeth Cyllid a Gwasanaethau Eiddo (Swyddog Adran 151) (SG), Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau (NS) Prif Archwilydd Mewnol (BC), Swyddog Gwasanaethau Democrataidd (KAE) (Host Zoom) a Gweinyddwyr Pwyllgorau (SJ)

Roedd Cynrychiolwyr Swyddfa Archwilio Cymru David Williams a Gwilym Bury hefyd yn bresennol.

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Justine Evans, Hugh Evans a Carol Holliday.

2 PENODI IS-GADEIRYDD

Gofynnwyd am enwebiadau i Aelod wasanaethu fel Is-gadeirydd y Pwyllgor am y flwyddyn ddilynol.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod Deddf Llywodraethau Lleol ac Etholiadau Cymru 2021, wedi datgan y gallai Cadeirydd y Pwyllgor ond fod yn un o aelodau lleyg annibynnol y pwyllgor. Caniataodd y Ddeddf ar gyfer unrhyw aelod o'r pwyllgor ar yr amod nad ydynt yn aelod o bwyllgor y Cabinet. Cadarnhaodd nad oedd unrhyw aelodau oedd yn eistedd ar y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn aelodau ar y Cabinet.

Ni chafodd unrhyw aelodau eu henwebu fel Is-gadeirydd, cadarnhaodd y Swyddog Monitro y gallai'r mater gael ei ohirio i gyfarfod yn y dyfodol. Pwysleisiodd bwysigrwydd ethol Is-gadeirydd ar gyfer y pwyllgor. Daethpwyd i wybod bod Cadeirydd ac Is-gadeirydd y pwyllgor ill dau yn eistedd ar y grŵp Cadeiryddion Craffu ac Is-Gadeiryddion, oedd yn edrych ar gynigion ar gyfer rhaglenni gwaith y Pwyllgor Craffu a Llywodraethu ac Archwilio.

PENDERFYNWYD, y dylid gohirio penodi Is-Gadeirydd tan gyfarfod mis Medi o gyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

3 DATGANIADAU O FUDDIANT

Ni chodwyd unrhyw ddatganiadau o log.

4 MATERION BRYD

Doedd dim eitemau brys.

5 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion y pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a gynhaliwyd ar 08 Mehefin 2022.

Materion yn codi -

Pwysleisiodd yr aelod llewyg Paul Whitham - Tudalen 8 - bod yr adroddiad ynglŷn â phrosiect Adeilad Queens yn y Rhyl yn drafodaeth ar wahân. Doedd y rhaglen waith ymlaen ddim yn adlewyrchu'r ddau adroddiad fel materion ar wahân. Un ar brosiect Adeiladu'r Frenhines ac un ar gynlluniau wrth gefn yn gyffredinol. Cadarnhaodd y Pennaeth Cyllid y byddai enwi'r adroddiad ar y rhaglen waith ymlaen ar gyfer Tachwedd 23, yn adroddiad ar gynlluniau wrth gefn.

Gofynnodd y Cadeirydd am eglurhad o amseriad yr arolygon sy'n cael eu cyhoeddi wedi i archwiliadau gael eu cwblhau. Cadarnhaodd Pennaeth yr Archwiliad Mewnol, byddai'r arolygon yn cael eu cyhoeddi bob chwarter i ddechrau ym mis Medi yna mis Rhagfyr.

Fe gadarnhaodd y Swyddog Monitro fod dyddiad ar gyfer hyfforddi yn dal i geisio cael ei drefnu. Pwysleisiodd y Cadeirydd bwysigrwydd hyfforddiant penodol fel Datganiad o Gyfrifon a Rheolaeth y Trysorlys.

PENDERFYNWYD, yn amodol ar yr uchod fod cofnodion y pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a gynhaliwyd ar 08 Mehefin 2022 yn cael eu derbyn a'u cymeradwyo fel cofnod cywir.

6 ADRODDIAD ARCHWILIO CYMRU - BWRW YMLAEN

Tywysodd cynrychiolydd Archwilio Cymru, Gwilym Bury aelodau drwy'r adroddiad (a gylchredwyd yn flaenorol). Edrychodd yr adroddiad ar sut roedd y Cyngor wedi cryfhau ei allu i drawsnewid, addasu a chynnal gwasanaethau sy'n cael eu darparu, gan gynnwys y rhai a ddarparwyd mewn partneriaeth â rhanddeiliaid a phartneriaid Allweddol. Roedd cynnwys yn yr adolygiad wedi bod yn adolygiad o drefniadau'r Cyngor ar gyfer rheoli asedau a'r gweithlu. Cafodd yr aelodau eu tywys drwy dri phrif nod yr adolygiad.

Daeth yr adroddiad cyffredinol i'r casgliad bod y Cyngor wrthi'n datblygu ei Brosiect Ffyrdd Newydd o Weithio, a fyddai'n arwain at newidiadau yn y tymor hir ar asedau a gweithlu adeiladu, gan integreiddio'r gweithgaredd hwn gyda strategaethau

ehangach, ac edrych ymhellach ymlaen byddai'n cryfhau ystyriaeth y Cyngor o'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

Roedd argymhellion wedi eu cynnwys fel rhan o'r adroddiad.

Roedd yr adolygiad yn cael ei gynnal ar draws pob un o'r 22 awdurdod yng Nghymru. Ar ôl cwblhau'r holl adolygiadau y gobaith oedd y byddai malurion yn cael ei drefnu i drafod canlyniad cyffredinol yr holl adolygiadau.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol dros Gymunedau wrth yr aelodau ei bod yn Cadeirio'r Bwrdd Ffyrdd Newydd o Weithio. Clywodd yr aelodau fod ymatebion y swyddogion i'r argymhellion oedd wedi eu cynnwys yn y papurau ar y cyfan wedi eu cynhyrchu gan y Swyddogion Arweiniol ar gyfer y ffrydiau gwaith hynny. Byddai'r Bwrdd yn goruchwyllo'r cynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu rheoli. Fe wnaeth swyddogion groesawu'r adroddiad a'i ganfyddiadau.

Mewn ymateb i gwestiynau a godwyd gan aelodau fe drafodwyd y canlynol yn fwy manwl:

- Roedd cam un o'r ailstrwythuro wedi ei gwblhau. Roedd hyn wedi bod yn recriwtio a phenodi dau Gyfarwyddwr Corfforaethol ychwanegol. Roedd gwaith wedi dechrau rhwng yr Uwch Dîm Arwain a'r Prif Weithredwr i symud ymlaen i gam dau a oedd yn adolygu'r Penaethiaid Gwasanaeth ac Uwch Dîm Arwain. Rhagwelwyd y byddai'r adolygiad hwnnw'n cael ei gwblhau erbyn diwedd Mawrth 2023. Roedd effaith y newidiadau'n cael ei fonitro'n ofalus. Cafodd ei gynnwys ar y gofrestr Risg Gorfforaethol i sicrhau ei fod yn cael ei gwblhau yn amserol ond hefyd yn dilyn y weithdrefn gywir.
- Roedd staff sy'n gweithio ar safleoedd ysgol yn ystod y pandemig o blaid dysgu ac addysgu plant gan rieni gweithwyr hanfodol. Yr oedd yn angen a gafodd ei sefydlu ar yr adeg anodd.
- Roedd recriwtio a chadw staff yn broblem gynyddol ledled Cymru.
- Roedd cydweithio ag awdurdodau a Phartneriaethau cyfagos wedi'u sefydlu.
- Gellid ychwanegu adroddiad ar gynnydd ar argymhellion rheoleiddwyr allanol i'r rhaglen waith ymlaen. Gellid canfod dyddiad addas o archwiliad mewnol ac Archwilio Cymru i'w gynnwys.

Diolchodd y pwyllgor i'r swyddogion am yr adroddiad gan gytuno y byddai'n fuddiol i adroddiad diweddar rheolaidd gael ei gynnwys ar y rhaglen waith ymlaen ar gynnydd a wnaed i argymhellion a wnaed o adroddiadau'r Rheoleidiwr Allanol.

PENDERFYNWYD bod yr aelodau wedi darllen, deall ac ystyried y cynnwys ac argymhellion yn adroddiad Sbardun Archwilio Cymru.

7 ARDYSTIO GRANTIAU A FFURFLENNI 2020-21 CYNGOR SIR DDINBYCH

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol yr adroddiad (a gylchredwyd yn flaenorol) i aelodau. Eglurodd bod adroddiad Archwilio Cymru gafodd ei gwblhau ynghlwm fel atodiad 1 i'r adroddiad.

Diolchodd y Pennaeth Cyllid, i Archwilio Cymru am y gwaith agos oedd wedi digwydd i gwblhau'r adroddiad.

Roedd cynrychiolydd Archwilio Cymru, David Williams, yn arwain aelodau drwy'r adroddiad. Roedd yr adroddiad yn grynodedb o ardystio grantiau ac mae'n

dychwelyd 2020-21. Wedi ei chynnwys yn yr adroddiad oedd y ddeddfwriaeth berthnasol a ddefnyddiwyd wrth gwblhau'r gwaith. Roedd yr adroddiad hefyd yn cynnwys y casgliad cyffredinol o'r gwaith a wnaed gan ddatgan, 'Mae gan yr Awdurdod drefniadau digonol ar gyfer paratoi ei grantiau a'i ffurflenni a chefnogi ein gwaith ardystio'.

Bu'n tywys aelodau drwy'r penawdau y manylir arnynt yn adroddiad Archwilio Cymru. Fe'i eglurwyd bod y ffi am y gwaith wedi bod yn uwch na'r blynyddoedd blaenorol oherwydd ardystio 3 hawliad ychwanegol y flwyddyn ariannol hon.

Mewn ymateb i gwestiynau'r aelodau, ehangodd cynrychiolydd a swyddogion Archwilio Cymru ar y canlynol:

- Cwblhawyd atal twyll gan waith Archwilio Mewnol yn agos gyda'r gwasanaeth Refeniw a Budd-dal. Mae'n cael ei fonitro'n rheolaidd gan swyddogion. Atgoffwyd yr aelodau os oeddent am gael adroddiad ar y cymhelliant Twyll y gellid ei gynnwys ar y rhaglen waith ymlaen. Cyfathrebu traws-wasanaeth gydag Archwiliad Mewnol i sicrhau bod y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn er mwyn lleihau'r risg o dwyll.
- Materion unigol oedd y materion a nodwyd ac nid gwallau system oedd y materion a nodwyd.
- Nid oedd y mwyafrif o 2021-22 wedi ei gyhoeddi eto, roedd yn debygol mai'r Hydref fyddai'n gyfrifol. Pwysleisiwyd i aelodau bwysigrwydd cwrdd â'r terfynau amser sydd eu hangen ar gyfer cwblhau ardystio'r hawliadau a'r grantiau. Tynnwyd sylw at y pwysau a welwyd yn ystod y pandemig wedi effeithio ar rai o'r dyddiadau cau sy'n cael eu cyrraedd.
- Pwysleisiwyd ym marn Archwilio Cymru fod gan yr awdurdod drefniadau digonol ar gyfer paratoi ei wenithfaen a'i wybodaeth yn dychwelyd.

Diolchodd yr aelodau i'r swyddogion ac i Archwilio Cymru am yr adroddiad a'r drafodaeth fanwl.

RESOLVED bod aelodau'n nodi cynnwys adroddiad Archwilio Cymru.

8 ADRODDIAD BLYNYDDOL RIPA

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad blynyddol RIPA (Regulation of Investigatory Powers Act 2000) (a gylchredwyd yn flaenorol) i'r pwyllgor.

Cafodd yr aelodau wybod bod y Ddeddf wedi awdurdodi dau brif fath o wyliadwriaeth y rhai oedd; Gwyliadwriaeth wedi'i gyfarwyddo a ffynhonnell ddeallus ddynol gudd.

Roedd gofyn i'r awdurdod lunio polisi (atodiad 1) a system o awdurdodiad i reoli gweithgarwch gwyliadwriaeth.

Amlygwyd nad oedd unrhyw weithgaredd gwyliadwriaeth wedi digwydd ers yr adroddiad diwethaf. Pwysleisiodd y Swyddog Monitro fod yn rhaid i'r awdurdod gymryd pob cam posib i osgoi bywydau unigolion ymwithiol neu gynnal gwyliadwriaeth trosi. Roedd y pandemig diweddar wedi effeithio ar lefel y gweithgaredd.

Y prif feysydd lle byddai gwyliadwriaeth dan gyfarwyddyd yn cael ei ddefnyddio oedd gweithgareddau megis gwerthiant tan oed cynhyrchion ac ardaloedd

cyfyngedig lle gwelwyd tipio anghyfreithlon yn flaenorol. Er mwyn i weithrediad gwyliadwriaeth ddigwydd, roedd angen awdurdodiad yn dilyn proses ymgeisio drwyadl. Ar ôl ei gymeradwyo, cyflwynwyd y cais i Ynad i'w gymeradwyo.

Clywodd yr aelodau mai Swyddfa Comisiynwyr Pwerau'r Ymchwilwyr oedd y corff rheoleiddio oedd yn gyfrifol am oruchwylio pwerau ymchwilio gan awdurdodau cyhoeddus. Y tro diwethaf i'r Cyngor gael ei arolygu gan un o Brif Arolygwyr y Comisiynydd, Graham Wright, ym mis Chwefror a mawrth 2021. Yn dilyn yr archwiliad hwnnw, roedden nhw'n fodlon gyda'r polisïau sydd ar waith.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog Monitro am y cyflwyniad manwl. Yn dilyn y drafodaeth, rhoddwyd rhagor o wybodaeth am y canlynol:

- O bosib roedd gan y cyngor yr awdurdod i ddefnyddio gwyliadwriaeth wrth ymchwilio i achosion o dwyll. Pwysleisiwyd nifer o bolisïau a gweithdrefnau oedd ar waith i ymchwilio i dwyll posibl cyn defnyddio gwyliadwriaeth.
- Roedd gweithgor yn cwrdd yn flynyddol i drafod a nodi staff sydd angen hyfforddiant neu hyfforddiant gloywi. Trefnwyd sesiynau hyfforddi ar gyfer staff gofynnol yn ddiweddarach yn y flwyddyn.

Diolchodd yr Aelodau i'r Swyddog Monitro am yr adroddiad ac esboniadau manwl.

PENDERFYNWYD, bod y *Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.*

Ar y juncture hwn (10.43 am) cafwyd egwyl gysur o 10 munud.

Ailgoncrodd y cyfarfod am 10.53 am.

9 DATGANIAD O GYFRIFON DRAFFT 2021-22

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol y Datganiad Drafft o Gyfrifon 2020/21 (a gylchredwyd yn flaenorol), rhoddodd yr adroddiad ddiweddariad ar gynnydd y Datganiad Drafft o Gyfrifon 2021/22 a'r broses sy'n sail iddo. Roedd cyflwyno'r cyfrifon drafft yn arwydd cynnar o sefyllfa ariannol y cyngor gan dynnu sylw at unrhyw faterion yn y cyfrifon neu'r broses cyn i'r cyfrifon gael eu harchwilio.

Atgoffwyd yr aelodau bod dyletswydd statudol ar y cyngor i lunio datganiad o gyfrifon a oedd yn cydymffurfio â safonau cyfrifo cymeradwy.

Yr adroddiad ynghlwm oedd y Datganiad Drafft o Gyfrifon; byddai'r Datganiad Cyfrifon terfynol yn cael ei gyflwyno yn ddiweddarach yn y flwyddyn i'w lofnodi gan yr aelodau. Y gobaith oedd y byddai'r cyfrifon yn barod ar gyfer cyfarfod pwyllgor mis Medi ond y gred bellach oedd na fydden nhw'n cael eu paratoi mewn pryd ac y bydden nhw'n cael eu cynnwys ar gyfarfod pwyllgor mis Tachwedd.

Fe wnaeth Pennaeth y Gwasanaethau Cyllid ac Eiddo atgoffa'r aelodau mai'r rheswm dros yr adroddiad oedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi dirprwyo'r cyfrifoldeb i dderbyn yr adroddiad. Cyflwynwyd set ddrafft o gyfrifon cyn y cyfrifon terfynol mewn cyfarfod diweddarach.

O fewn yr adroddiad nodwyd dyddiadau terfyn amser statudol 31 Mai 2022 a 31 Gorffennaf 2022. Clywodd aelodau bod Llywodraeth Cymru yn anfon cyfarwydddeb yn rhoi cyfarwyddiadau ynghylch ynghylch y camau gweithredu sydd eu hangen os nad oedd modd bodloni'r dyddiadau hynny. Roedd yr awdurdod wedi ymrwymo i fodloni'r terfynau amser estynedig.

Tywyswyd yr aelodau drwy'r penawdau a gynhwysir yn adroddiad y clawr. Cadarnhawyd bod y cyfrifon drafft wedi'u cwblhau a'u llofnodi gan y Pennaeth Cyllid ar 27 Mehefin 2022. Gwelliant o'r flwyddyn flaenorol. Roedd y cyfrifon drafft wedi bod ar gael i'w harchwilio yn ôl y galw a byddai'n agored i archwiliad cyhoeddus rhwng 15 Gorffennaf a 11 Awst.

Roedd cydweithio agos gydag Archwilio Cymru wedi digwydd yn y broses o adrodd ac archwilio'r cyfrifon. Byddai rhagor o waith a thrafodaethau ar addasiadau yn parhau dros y toriad. Roedd swyddogion wedi derbyn canllawiau i gefnogi'r gwaith o gwblhau cyflwyno'r cyfrifon. Cafodd yr aelodau eu tywys i'r adroddiad naratif a roddodd grynodedb o'r gweithgaredd a gynhaliwyd gan yr awdurdod dros y flwyddyn. Clywodd yr aelodau pa mor bwysig yw'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol a gyflwynwyd gan Archwiliad Mewnol sy'n rhan o'r datganiad o gyfrifon.

Adleisiodd cynrychiolydd Archwilio Cymru, David Williams, y materion a gyfathrebudd y Pennaeth Cyllid i'r aelodau. Roedd canllawiau i gwblhau'r cyfrifon wedi eu cyflwyno i swyddogion am gefnogaeth. Un pryder oedd lefel chwyddiant. Roedd angen gwaith manwl pellach ar asedau.

Roedd angen cydweithio'n agos gyda swyddogion Sir Ddinbych dros y misoedd nesaf er mwyn gweithio trwy'r materion a'r pryderon. Cadarnhaodd ei bod yn debygol y byddai'r datganiad terfynol o gyfrifon ac archwiliadau yn cael eu cyflwyno i gyfarfod y pwyllgor ym mis Tachwedd.

Roedd Pennaeth y Gwasanaethau Cyllid ac Eiddo eisiau diolch i bawb am waith oedd wedi ei wneud wrth gwblhau'r Datganiad Drafft o Gyfrifon.

Cafwyd arweiniad a gwybodaeth pellach ar y canlynol:

- Nid oedd gan yr awdurdod unrhyw eiddo buddsoddi. Cyflwynodd y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus reolau llym ynghylch pa arian benthyca y gellid ei ddefnyddio ar ei gyfer. Ni allai awdurdodau fenthyg i brynu eiddo buddsoddi. Roedd y cyngor yn berchen ar eiddo a fyddai'n cynyddu mewn gwerth a allai gael ei werthu yn y dyfodol gydag 'elw' nid oedd perchnogaeth yr eiddo hynny am y rheswm hwnnw.
- Daeth cadarnhad bod y cynnydd yn y ffigyrau ar fantolen Anheddau Cyngor yn dilyn ailbrisiad o eiddo. Roedd yna bolisi i brynu eiddo cyngor yn ôl i'w ail-lenwi a fydd hefyd wedi cyfrannu at y cynnydd hwnnw.
- Roedd y gwaith cynllunio wedi dechrau ymgymryd ag ailbrisiad o asedau. Roedd dau aelod newydd o staff wedi'u penodi i'r tîm prisio a'r ystadau. Roedd gan y tîm hwnnw lwyth gwaith mawr felly byddai'r adnodd ychwanegol o fudd. Y gobaith oedd y byddai'r gwaith ailbrisiad yn cael ei gwblhau erbyn diwedd 2022. Yn y tîm cyfrifeg roedd yna nifer o newidiadau gyda staffio cadarnhawyd recriwtio ac apwyntiad wedi digwydd.
- Roedd cynllun archwilio blynnyddol Archwilio Cymru yn ddogfen bwysig i gyfeirio hefyd wrth edrych ar y datganiadau drafft. Roedd cyfeiriad at risgiau posib sylweddol wrth gwblhau'r cyfrifon drafft, cafodd y rhain i gyd eu

hadolygu a'u hasesu gan Archwilio Cymru a hyd yma nid oedd unrhyw bryderon wedi'u canfod.

- Gallai'r geiriad yn yr elfen 'Sut rydyn ni'n adrodd ein cyllideb' o'r adroddiad, gael ei adolygu yn lle'r gwaith 'yn anffodus'.
- Roedd cytundeb o amserlen archwilio a therfynau amser rhwng yr awdurdod a Carmarthenshire Leisure Limited wedi cael ei gytuno. Darparu cyfrifon i gwblhau'r datganiad cyffredinol o gyfrifon ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych. Mae unrhyw addasiadau a gafwyd gan Archwilio Cymru y gellir eu gwneud yn y ffrâm amser wedi'u haddasu. Cynhaliwyd cyfarfodydd misol gyda Denbighshire Leisure Limited i drafod unrhyw broblemau a chefnogi cwblhau cyfrifon y grŵp.
- Byddai'r tîm prisio ac ystadau yn cymeradwyo unrhyw ailbrisiadau asedau fel prisiwr cymwys. Bydden nhw'n arwyddo'r gwerthoedd hynny i ffwrdd. Byddai'r tîm cyllid yn cwblhau gwiriad synnwyr o'r prisiadau hynny.
- Roedd Llywodraeth Cymru wedi darparu dwy flynedd o ddangosol settlement.
- Dywedodd y Pennaeth Cyllid ac Eiddo y byddai'n rhoi gwybodaeth fanwl i aelodau am gwestiynau penodol pe bai angen dilyn y cyfarfod. Anogodd aelodau i gysylltu ag ef yn uniongyrchol â chwestiynau.

Roedd y pwyllgor eisiau diolch i'r Pennaeth Cyllid ac Eiddo a'r tîm am y gwaith helaeth oedd wedi mynd i gynhyrchu'r datganiad drafft o gyfrifon. Nodwyd bod ymdrech sylweddol wedi'i gwneud i gynhyrchu a chyflwyno'r papurau.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro y gallai argymhelliad ychwanegol gael ei gynnwys er mwyn adlewyrchu diolch yr aelodau i'r swyddogion dan sylw.

PENDERFYNWYD bod aelodau'n nodi'r sefyllfa fel y'i cyflwynir yn y Datganiad Drafft o Gyfrifon. Cytunodd yr aelodau hefyd i gynnwys argymhelliad ychwanegol a'i ddarllen fel; 3.2 Mynegodd y pwyllgor eu gwerthfawrogiad i'r Pennaeth Cyllid ac Eiddo a'r holl staff sy'n rhan o'r gwaith o baratoi'r Datganiad Drafft o Gyfrifon.

10 RHEOLAETH FLYNYDDOL Y TRYSORLYS

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Berfformiad Cyllid ac Asedau Strategol, Adroddiad Blynyddol 2022/23 ar y Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys Blynyddol (Atodiad 1 - a ddosbarthwyd yn flaenorol) a oedd yn dangos sut y byddai'r Cyngor yn rheoli ei fuddsoddiadau a'i fenthyciadau ar gyfer y flwyddyn i ddod ac mae'n nodi y Polisiâu y mae swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys yn gweithredu oddi mewn iddynt.

Roedd yr Adroddiad Diweddarar ar Reoli'r Trysorlys (atodiad 2) yn rhoi manylion am weithgareddau Rheoli'r Trysorlys y Cyngor yn ystod 2022/23 hyd yma.

Mae Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth ar Reoli'r Trysorlys yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gymeradwyo'r TMSS a'r Dangosyddion Darbodus yn flynyddol.

Atgoffodd y Pennaeth Cyllid yr aelodau fod y Cyngor wedi cytuno ar 27 Hydref 2009 y byddai llywodraethu Rheoli'r Trysorlys yn destun craffu gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Rhan o'r rôl hon oedd derbyn diweddariad ar

weithgareddau Rheoli'r Trysorlys ddwywaith y flwyddyn. Pwysleisiwyd pwysigrwydd Rheolaeth Trysorlys yn yr adran gyllid a'r Cyngor.

Atgoffwyd yr aelodau o'r tair blaenoriaeth a ystyriwyd wrth fuddsoddi arian:

- cadw arian yn ddiogel (diogelwch);
- sicrhau bod yr arian yn dod yn ôl pan fydd ei angen (hylifedd);
- gwnewch yn siŵr bod cyfradd adennill weddus (cynnyrch).

Cyflwynwyd yn yr adroddiad y gweithgaredd benthycu am y flwyddyn ynghyd â thabl o fuddsoddiadau am y flwyddyn. Roedd nifer o brosiectau a benthyciadau/buddsoddiadau wedi eu cytuno o'r blaen.

Roedd pwysigrwydd cael cydbwysedd ar fenthycu a buddsoddiadau yn hollbwysig. Roedd geirfa o acronymau wedi'i chynnwys ar gyfer aelodau.

Croesawodd y Cadeirydd yr hyfforddiant arfaethedig a fyddai'n cael ei drefnu. Diolchodd i'r Pennaeth Cyllid am yr adroddiad manwl.

Hysbyswyd yr Aelodau bod Rheoli'r Trysorlys wedi'i gynnwys yn y risgiau gwasanaeth Cyllid. Mae Archwilio Mewnol hefyd yn cynnal archwiliadau blynyddol o'r gweithdrefnau i sicrhau eu bod yn gadarn. Roedd Arlington Close Ltd wedi'i gaffael a dyfarnwyd contract i'r cwmni i ddod yn gynghorydd trysorlys y cyngor. Y gobaith oedd y byddai'r cynllun strategaeth gyfalaf tymor canolig yn gynllun deng mlynedd o brosiectau.

Cyflwynwyd yr adroddiad Rheoli'r Trysorlys hefyd i'r Cabinet a'r Cyngor Sir ynghyd â'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

PENDERFYNWYD bod y Pwyllgor yn nodi perfformiad swyddogaeth Rheoli'r Trysorlys y Cyngor yn ystod 2021/22 a'i gydymffurfiaeth â'r Dangosyddion Darbodus gofynnol fel yr adroddwyd yn Adroddiad Blynyddol Rheoli'r Trysorlys 2021/22. Bod aelodau'n nodi adroddiad diweddar'u'r TM ar gyfer perfformiad hyd yn hyn yn 2022/23 a chadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o'r Effaith ar Les fel rhan o'i ystyriaeth.

11 RHAGLEN WAITH Y PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cyflwynwyd Rhaglen Waith Ymlaen y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (FWP) i'w hystyried (a gylchredwyd yn flaenorol).

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro (MO) y byddai'r newid i deitl yr adroddiad wrth gefn ym mis Tachwedd yn cael ei wneud.

Cadarnhaodd y Prif Archwilydd Mewnol y byddai'r ddau adroddiad diweddarau archwiliad mewnol ar Reoli Contractau ac Eithriadau ac Eithriadau yn cael eu cyflwyno i aelodau mewn cyfarfod yn y dyfodol. Roedd oedi cyn cwblhau archwiliadau dilynol wedi oedi cyn yr adroddiad i'r pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Dywedodd y Swyddog Monitro wrth yr aelodau bod y Cyngor Llawn wedi cymeradwyo'r amserlen ar gyfer cyfarfodydd ar gyfer 2023 felly ar yr FWP nesaf bydd yn cynnwys dyddiadau hyd at fis Rhagfyr 2023.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod y pwyllgor wedi llunio adroddiad blynyddol ar gyfer cymeradwyaeth y Cyngor Llawn. Cyn hynny roedd adroddiad drafft wedi ei gyflwyno i'r pwyllgor gafodd ei gwblhau yn ystod y flwyddyn flaenorol. Cadarnhaodd y gallai adroddiad gael ei ychwanegu at gyfarfod mis Medi FWP.

Cadarnhaodd y Pennaeth Cyllid yr adroddiad ar Gymeradwyaeth y Datganiad Cyfrifon 2021/22 a gohirio Archwilio Cyfrifon 2021/22 i gyfarfod mis Tachwedd.

PENDERFYNWYD, yn amodol ar gynnwys yr ychwanegiad uchod nodir rhaglen waith blaenllaw'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

ER GWYBODAETH

12 YMHOLIADAU ARCHWILIO 2021/22

Arweiniodd y Pennaeth Cyllid ac Eiddo aelodau i'r Adroddiad Gwybodaeth Archwilio 2021/22 (a gylchredwyd yn flaenorol).

Eglurodd wrth aelodau bod yr adroddiad fel arfer yn cael ei gyflwyno i'r pwyllgor fel drafft a byddai'r Pwyllgor yn cymeradwyo'r adroddiad. Oherwydd yr amseru a'r broses ethol fe wnaeth y Cadeirydd Blaenorol Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, y Cynghorydd Barry Mellor gymeradwyo ac arwyddo'r adroddiad.

Cadarnhaodd cynrychiolydd Archwilio Cymru ei fod yn fater safonol bod y llythyr wedi'i gyhoeddi a'i dderbyn gan Lywodraethiant ac Archwilio yn flynyddol.

Tynnodd yr Aelod Lleyg Paul Whitham sylw at yr adroddiad yn rhoi trosolwg da o lawer o'r materion yr oedd gan y pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio olwg ohonynt.

PENDERFYNWYD bod y pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn nodi'r adroddiad gwybodaeth.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.35 p.m.